

կանք մի հրապարակեցին ի նոցանէ (ի քահանայից) ի բաժանանոց արդոյ եկեղեցւոյ զի պատճառ խռովութեան բերէ: Այլ պտուղս եւ զմուստ ժողովրդականքն ի պարանոթութեամբ ի սուրբ եկեղեցին հասուսցին ամենայն յոժարութեամբ անխափան. եւ մի ըստ դրոշմ քաժմի արարցեն եւ երգոյ, որ եղև Քնար: Եւ զեկեղեցիներն առևտր ի արդոյ եկեղեցւոյն՝ քաժանոցն կարգաւորաբար որպէս եւ որն է: Գլխաւոր քահանայիցն՝ երկու մասունք եւ կէս մասին, եւ այլ քահանայքն՝ մէկ երկու մասունք, ապրիլացուցին մի մի մասն, զպիղքն կէս կէս մասն, այրի կանայքն՝ թէ իցին պարիկնոց մի մասն, առաջին ամենայն հակառակութեան: Ապա թէ իցէ որ որ հակառակիցի եւ առնէ խռովութիւն, այնպիսին դադարեալ լիցի իւր կարգին. եւ ընկերս իւրքն ի իշխանոցն ընդ այնպիսուն չարաբոլէ, ինչ ոչ փողովգրականքն առ քահանայս ունէ՛ր զնոսա:

որ ընտրեն թէ ինա երեցն լաւ է քան զկայս կամ այլ անողնայն: Եւ զմէկն թողուն ու ի մէկայն հակին, ու իաւագոյն պատճառ լինին եւ մեղաց: Այլ զամէն թէ մէկ Աստուծոյ սպասաւորս զարգան, եւ զինքն զըզրդ իրաւունքն գաւին իւր ի իւր ժամն տան: Եւ երբ նապա առնան՝ նա գան եկեղեցականքն յեկեղեցին ի մէկ տեղ ու բաժանեն. եւ զիստ որ քահանայիցն տան երկու բաժին եւ կէս, եւ այլ քահանայիցն՝ ամէն իւրի երկու մասն, եւ աւագ արքայաւորս՝ մէկ բաժին, եւ զայրիքն մէկ բաժին, եւ (յայրիքն իրեցիկն) որ իւր այրիկն յեկեղեցւոյն սպասաւորութիւնն լինին) մեռել եւ իւրն ի . . . Թէ թէնքն պարիկն լինի, նա յիրեցուն տեղն՝ մասն մի բաժին նա. ըստ տան, առանց ամէն իսկողայն: Ապա թէ որ յանդգին եւ իսկողայ չարսէ, նա կու հրամայէ օտարին որ ձգն զինքն ի գուր յեկեղեցւոյն, եւ կորսնէ առ եպիսկոպոսն զկարգն ինչուր սպաշխարութեամբ ու զլիք:

Դ. Աւելի ծանրակշիւն են այն փոփոխութիւնքն որովք Սմբատ, է զի առաւել եւ է զի նուազ, իւր շնորհ Մեթիթարայ գրուածնէն՝ նաեւ օրէնսդարական հայեցեմամբ՝ յաւելլով կամ զեղբլով, Վարդապետն տարբեր կարգիք մինչեւ երբեմն անոր հակառակ դրոշումն կամ մէկու տալով:

Թ.

ՃԺԳ. Սառն օրմիկեայ հասարակութիւն: — Եթէ կամ որ գիտե՛ր զհասարակութեան կառիկ նա այս է: Մեթիթեա հիւանդն աղէկ ունայն զիր իւրնէ՛ն՝ նա կուէ զիր ծանօթիկն եւ զնոյնիկուն, կամ թէ ի գեղ լինայ՝ նա զգեղջին երեցն, եւ երբ վկայիւք գրել ապ զիր ինչքն, ու սահմանէ ի հոգւոյն եւ իւր յետննացան ըստ իր կամացն, նա ընդունելի է . . .

1 Մեթիթար ի Գ. Դ. Եւ Յեմ քառանգ լալույն, այսինքն էր քր. Զմիք երկու տառք հիւանդութեան՝ կոչէ՛ր հիւանդացեան սղահանայ եւ քառանգարան եկեղեցւոյն, եւ երբ վկայիւք արտոյն օգնութիւն, եւ քառանգ ինչ քառան իւր եւ զնոյն: Եւ զնոյնիկուն իւր իստեղէ ըստ հանդէս իւրոյ՝ ի թէ ի նմա տալ քառանք մեռաւ: Եւ իստեղէ ըստ հանդէս իւրոյ՝ թէ լիցէ թափալ ի մասոյ Իստեղէ ըստ հանդէս լալույն քառանգութեան ի թէ լիցէ եւ աստեղէք անիւն: Եւ ի զի այն կամարս իսկ այս խառն տեսանիւ Վերջայն որ Մեթիթարայ եւ Սմբատայ զմեռալ տարբերութիւնն ըստ օրէնսդրութեան յայտնէ՛ր, ինչն է ի Մեթիթեա ըստ քառանգարութիւնն: Մեթիթեայ քառանգն ինչ քառանգն լալույն զի. եւ թէ. օրմիկայն մէկ պատահալ տարբերութիւն: Եւ այնպիսին իսկ ի տեսնուի տեղիքն եւ ծանանակն աղեցեանութիւնն օրմիկ փոփոխութեան վրայ:

Թ.

Ճ. Սառն քառանգայն: — Եթէ որ ընդ իւր պարտեալ, գու որ մտեր զինքն իր տանն ընդ զարգանքն, վասն զի օրէնքն զայնպիսին այնեցիկն հակառակութեան է համարել, քառել թէ զարգապան հրամանաւ, եւ զեւ. թէ աւ մարդ այլ ուղեւ ի հետը՝ նա պատահէ: Ապա ի գուր կարեւոր քառանգն զինչ ընդ ուղեւ: Իստեղէ քառանգն լալույն եւս պատահէ քառանգն, վասն զի քառանգութեան եւ ապրիկայ պատահէ. Ե. նայնպէս

նչ ձեւ եւ ոչ ուրիշ, զի կուտայ եւ ծառանութեան ի պէտք է ի պարտութեանն ի կարիքն: Եւ այլ իրաւաւ ի քո համանքն է ամենն: Ի քո լաւն է թէ մեր իրաւունս լինի:

1 Յե Մեթիթար: * ԶԲ. Եւ Յե քառանգ պարտայն եւ արեւ:

Թ.

Ճ. Յառաջ ինքնայն ու յիստարայ, որ ի Հոյսաւոր իւրն, ինչեւ լիցայ քառանգ . . . (Ինչանք զմարգարոն քառն իշխանն) լիցանք ձգել. քառել թէ լիցայարմուն. նոյնպէս եւ թէ նախին լինի նա ի ընկերացն դատեն զինքն: Եւ այն որ իշխանայ իշխան լինի՝ զինչանայնք դատէ իշխանաց իշխանոցն: Դոյնպէս եւ զաղապար՝ որ են ի մեր ձիւարդն եւ լից՝ ձորաքին, նա իրենցովք զինքնք դատեն իշխանաց իշխանն, զմարգարոն ձորաքին թիպաւորին հրամանաւ, եւ այլն ամենն ի մէկ զինքն դատեն յիրեց զարգապան իրեց ձորաքին ըստ եւրաքանիւք իրարի: Եւ զայլ քառն հեծեւ լաւարն այլ քառն որ ազատ կրին, իրաւունքն, Իստեղէ զարգապանք կամ զմարգարն: Եւ այլն թիպաւորին կամ իշխանաց իշխանն, ինչ արժանայնք: Եւ զինչ այն ամենն հրամանք յորմիկայ՝ որ այլ մարդ զինչ աներկ կամ իստեղէ զինչանք քառել թիպաւոր կամ իշխանաց իշխանն, ապա զնա զանել ու առգանել եւ հանել զարդ յիրեց տեղի կարեն այրին: Եւ զայլ քառն իշխանա հեծելուքն ամեն մէկ զինքն կարէ դատել: Դոյնպէս ու զիրատեան եւ զպարենք գրել եւս: Ապա առանց պարտին յայրենեթիկ լիցանել:

1 Յե Մեթիթար: * ԶԲ. Եւ Յե քառանգ տարբայն . . .

Թ.

Ի. Ս. Սառն հոլաբար լաւանայ: — Չկայ հրաման յորմիկայ ըստ հոլաբարմ առաւել ի մեռել թիպաւորն: Եւ պարտ է գրել թէ ուստի ընկաւ սահման այս: Գիտայի՛ր որ յաւհաստ յիրեցին, որ զնոյն զերեքմանայն այլ կու ծառան, չայց որ ի կապալ այլ են հանել եպիսկոպոսան թիպաւորութեան, որ ինչ զայնք զնոյն զարգապալապար ի յայրէ: Եւ այդ մէկ չէ, հապա զհոլաբարն եւ զպատարան այլ կու ծառան. զոր կու հրամայէ օրէնքն զայնպիսին հոլով այրին կամ քարկնել զնոյն անհաստ, զի ծառ. եւ անիւքն սահման գրին: Եւ ինչ երաւանք որ այլ ապա մեռան, քան զիր հոլաւ եւ զպատարին կրին: Եւ այդ նոր գիր է. ու անդէս ժողովարդն հաւանք են ապրիտութեան. եւ այսոր մեղքն ի յառաջնորդաց լիցն է: Թող աղէկ գիտնան որ իստ համբերեն, զի չկայ ամենն հրամանք որ իրեց ի յայլ իրեցու. Ժիւր մահ երմայ, քառել թէ անպիկն երեցն մեռնէ:

1 Յե Մեթիթար: ԶԲ. Եւ Յե քառանգ տարբայն չարաբոլ. Եւ Սմբատ յայտնէ՛ր զպարտութեան առաւելութիւնն անպիկն եւս:

Թ.

Մեթիթար: Մեթիթար: * ՃԻ. Յառաջ քառանգայն: Եւ ինչանք ի չարաբոլ: — Ուման ապաւանք եւ հեծեալք որ ի զեղբորեայն հասանին, արդ ըստ ի վանն աղիկ լինի, ի գեղ ինչանքն, այլ անմեղ կանանք եւ նաժըրտար ի վանն ինչանքն, եւ այնպէս կրինք զվանն հարցն: Եւ գուտանք եւ վարանք ի օրարութեան եւ զպատարանք ի տունն ընթերցու առնեն, որ սոսկալի է քրիստոնէիք լինել թող թէ տեսնուի: Արդ զինչ իստեղէ կանանք ի լինել, եւ ոչ գուտան եր.

